

NECROLOGIQUES

JORDI XIFRA I HERAS

Va morir sobtadament d'un atac de cor el dia 15 de març d'enguany. Els traspàs es produí en el seu casal del puig de la Malaveïna, a Garriguella, que ell havia batejat amb el nom de "Palau del Vent" on la tramuntana bufava ensalvatjada i des d'on s'albirava l'Empordà per tots costats. A vegades somrient, comentava: "aquest cor, aquest cor..." i recordava l'infart que havia patit feia uns anys.

Jordi Xifra i Heras va néixer a Figueres l'any 1926. El seu pare era gironí, advocat, i la seva mare figuerenca, filla del gerent de la fàbrica de ciment de la carretera de Roses, al costat de l'estació. Per això Jordi passava llargues temporades amb els seus avis a Figueres i aquí va estudiar el batxillerat. Després es va traslladar a Barcelona per estudiar lleis a la Universitat amb unes notes brillantíssimes. Més tard va continuar estudiant i es llicencià en cinc o sis carreres: Doctor en Dret, en Ciències Polítiques i Econòmiques, en Ciències de la Informació, en Història...

Va exercir d'advocat amb un bufet de renom i fou assessor de diversos ajuntaments: Figueres, Sant Feliu de Guíxols, Platja d'Aro, Garriguella, etc.

Era director de l'Escola Superior de Relacions Públiques de Barcelona, professor titular de Dret Polític de la Universitat de Barcelona, degà honorari de l'Acadèmia de Doctors de Catalunya i les Balears i de la Reial Acadèmia de Ciències Socials i Polítiques de Barcelona, director de l'Institut de Ciències Socials de la Diputació de Barcelona, acadèmic de número de la Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya, membre d'honor de l'Associació argentina de Ciències Polítiques, comanador d'Isabel la Catòlica, fou director del centre associat de la Universitat d'Ensenyament a Distància de Girona, etc.

L'any 1967 en constituir-se el Jumelage de Figueres i Marignane fou el delegat de la Federació Mundial de "Villes Jumelées" i va testimoniar l'acta de l'agermanament d'ambdues poblacions.

L'any 1976 fou candidat a la presidència de l'Institut d'Estudis Empordanesos, però renuncià a presentar-se perquè considerava millor la formació d'una sola candidatura.

Una altra activitat seva era l'afecció a la investigació històrica i havia escrit una vintena de llibres sobre dret constitucional, història i política: Aspectos sociológicos de la urbanización (1967); Constituciones, partidos i autonomies (1978); La dinámica del constitucionalisme espanyol (1981); Las ideologías del poder en la antigüedad (1983); Introducción de la política (1965); La informació. Anàlisi d'una llibertat frustrada (1972); etc. En una etapa fou regidor de l'Ajuntament de Barcelona.

Les seves despulles foren incinerades a Barcelona per després ésser espargides sobre l'Empordà, a Vilamaniscle, un dia de tramuntana.

J. M. B. M.

JOSEP OLIVA I LLAGOSTERA (1914-1990)

De la mateixa manera que hi ha molts empordanesos disseminats fora de la comarca que prodiguen per terres, més o menys llunyanes, la seva vida activa amb intel·ligència, treball, art o altres bones qualitats, també són força les persones que no han nascut a l'Empordà però que vingueren un dia per aquí, es quedaren definitivament i dedicaren la millor part de la seva activitat vital en bé del nostre país.

Entre els que podríem anomenar figuerencs d'adopció cal comptar en Josep Oliva i Llagostera, que el 19 de setembre d'enguany morí a la capital empordanesa.

Va néixer a Reus (Baix Camp) l'any 1914, vingué a Figueres el 1947, on s'ocupà professionalment com a directiu d'un prestigiós banc. No es limità, però, a la tasca complidora del lloc de treball, sinó que, portat pel seu dinamisme i esperit actiu, fou impulsor i gran col·laborador de moltes institucions benèfiques i socials, com la Protectora d'Animals i Plantes, l'Associació contra el Càncer, la Junta de l'ALTEM pro-disminuïts, el Patronat de l'emissora figuerenca de ràdio, etc. Figurà entre els primers socis de l'Institut d'Estudis Empordanesos, on també s'hi han inscrit dos dels seus fills.

Ja jubilat del banc, va ésser president de l'Assemblea Local de la Creu Roja que abasta, a més de la ciutat, uns 40 pobles de l'Alt Empordà. És l'entitat humanitària modèlica de beneficència a qui la forta personalitat del bon amic Josep Oliva i Llagostera dedicà els darrers anys de la seva fecunda vida, amb gran delit i capacitat de treball. Aconseguí consolidar el funcionament econòmic de la casa, multiplicant gairebé per deu el nombre de socis subscriptors, millorà el servei d'ambulàncies amb modernes unitats i va promoure la creació de noves seccions del cos de voluntaris. A més, estava engrescat a construir un nou edifici de planta baixa i pis que, si Déu vol, serà una realitat, puix que el seu projecte ja està en marxa.

Totes aquestes iniciatives i activitats, desenvolupades durant més de la meitat de la seva vida en què residí a Figueres, fan que hagi deixat un memorable record a la ciutat i comarca.

J.B. DOMÈNECH

RAMON DE PENYAFORT MALAGARRIGA HERAS

(germà Teodor Lluís, FSC)

(Figueres, 1904–Vinyols i els Arcs, 1990)

Ramon de Penyafort Malagarriga Heras nasqué a Figueres (al núm. 16 del carrer de Caamaño) el 20 d'abril de 1904. Fou fill de Josep Malagarriga, llicenciat en Dret, secretari d'alguns Ajuntaments com per exemple el d'Anglès i que a Figueres treballà amb el notari Sr. Vandellós, i de Maria Lleras, El seu avi patern, Ramon Malagarriga, fou professor de Psicologia, Lògica i Ètica a l'Institut de Figueres, del qual fou subdirector i, més tard, director interí, i el seu avi matern, Josep Heras, fou batlle d'Espolla.

Després de fer estudis primaris a Figueres i Anglès i comercials a Manlleu –i de viure un temps a Rabós–, entrà a l'Aspirantat dels germans de les Escoles Cristianes o de la Salle a Cambrils, el 1917. Prengué l'hàbit el 1920 als Hostalets de Llers i, a continuació, inicià el noviciat a Fortianell –centre on durant uns anys i justament fins aquell havia funcionat una Granja-Escola Agrícola–, on féu els primers vots el 1921. El 1929 realitzà, al Col·legi de la Bonanova de Barcelona, la professió perpètua.

Entre 1921 i 1925 fou mestre elemental a Tarragona i entre 1925 i 1928 exercí el Magisteri, igualment a nivell primari, a Cambrils. De 1928 a 1930 fou mestre d'ensenyament mitjà a la Bonanova.

L'any 1924 conegué el germà Sennen (Etienne-Marcellin Granier-Blanc, Mossac, 1861–Marsella, 1937), notable botànic, que treballava a Catalunya des del 1905, qui l'introduí en el conreu de la Botànica, que constituí des d'aleshores, la part més substancial de la seva dedicació. Pel que fa a la seva formació naturalística, comptà també amb l'ajut d'Huguet del Villar (Emili Huget i Serratacò, Granollers, 1871–Rabat, 1951), conegut edafòleg i geobotànic.

Els seus primers treballs botànics tingueren com a marc les comarques tarragonines i com a objectes d'estudi les murtres (*Myrtus communis* L.).

Des del 1930 al 1964 visqué al Brasil, llevat d'un període d'un any a cavall entre 1937 i 1938 en què residí a Roma. Al país sudamericà, fou professor d'ensenyament mitjà a diverses localitats. Entre 1950 i 1954 fou professor a la Facultat de Ciències Econòmiques de Pelotas; durant aquest període, en què es consagrà a l'estudi de l'evolució de la conjuntura econòmica, rebé el títol oficial d'Economista professional. Fou també procurador de la Comissió de Patrimoni de la Universitat Catòlica de Río de Janeiro.

Durant la seva estada al Brasil, treballà sobretot sobre la flora i la vegetació de l'estat de Río Grande de Sul i sobre el gènere *Baccharis* i d'altres d'afins. Fou un dels fundadors de la Sociedade Botânica do Brasil (1950) i el fundador i el primer director del Jardí Botànic de Porto Alegre (1956).

El 1964 retornà a Catalunya. Tingué cura, al Col·legi de la Bonanova de Barcelona, de les col·leccions del germà Sennen i hi mantingué el laboratori Botànic Sennen. El 1982 es retirà a la Casa que els germans de la Doctrina Cristiana tenen a Vinyols i els Arcs, vora Cambrils.

En aquesta darrera etapa de la seva vida s'interessà per la flora de les comarques de Tarragona, del Barcelonès i de l'Alt Empordà. Treballà igualment en una Sinopsi de la flora ibèrica. Continuà els treballs que ja havia iniciat al Brasil sobre el germà Sennen, de qui fou el principal biògraf. I s'interessà per qüestions teòriques com el concepte d'espècie.

Malagarriga fou, durant tota la seva vida, un home molt actiu. Tenia un temperament fort i emprenedor. Des de petit, tingué problemes a l'oïda i

durant més de 20 anys, els darrers de la seva vida, fou completament sord; un cop acceptada, la seva sordesa li serví per aïllar-se un xic del món i consagrar-se totalment a la recerca i a la reflexió.

La seva contribució a la Botànica ha estat important i controvertida, important pel nombre de publicacions i la quantitat de material recollectat i/o revisat. Controvertida pel seu concepte d'espècie, heretat del seu mestre, el germà Sennen, molt analític des del punt de vista pràctic (proposà una enorme quantitat de noves microespècies) i fixista des del punt de vista teòric (mai no acceptà la teoria de l'evolució, que considerava incompatible amb la seva fe catòlica).

Pel que fa a l'Alt Empordà, hem de dir que el germà Malagarriga revisà i ordenà l'interessant Herbari del Col·legi la Salle de Figueres i publicà diverses obres relacionades amb la comarca: *Catálogo de las plantas superiores de l'Alt Empordà* (1976), *Nomenclátor de las plantas de l'Alt Empordà* (1978), *Nuevo nomenclátor de las plantas superiores de l'Alt Empordà* (1985) i *Plantas mel·líferes de l'Alt Empordà* (1979) i els tres primers treballs esmentats són escrits en castellà, amb un total respecte, però de les formes catalanes en la toponímia i el quart, en català. Col·laborà el 1981 al llibre editat a Figueres *La Ciència a la Renaixença catalana* i el 1982 publicà un article al setmanari figuerenc *Hora Nova*; aquests dos treballs, en català, tenen com a centre la figura del germà Sennen.

Quant al tracte personal, qui això signa, que es relacionà amb el germà Malagarriga des del 1980, el recorda sempre cordial, disposat a mantenir una conversa –malgrat la limitació de la seva sordesa; ell parlava i l'interlocutor escrivia en fulls que ell li proporcionava–, particularment amatent a conèixer noves de la seva comarca nadiua i profundament interessat per l'estudi i el treball.

Ramon de Penyafort Malagarriga morí a la casa on vivia retirat el dia 7 d'agost de 1990. Fou un dels principals membres –i el darrer– d'una escola botànica lassalliana que tingué com a centre la figura del germà Sennen i que fou particularment activa a Catalunya.

JOAN VALLÈS XIRAU

Laboratori de Botànica
Facultat de Farmàcia
Universitat de Barcelona

BREU SEMBLANÇA DE MELITÓ CASALS

Nascut a Roda de Ter i format a Vic on va viure alguns anys, s'establí a Figueres per refer la salut i guanyar-s'hi la vida i s'hi trobà tan bé que va quedar-s'hi definitivament. El captivà la llum de la comarca, la plana solcada de camins, la varietat del paisatge, des dels vessants boscosos de les Salines, als pobles mariners, des de les zones vestides de ceps, als camps fèrtils del pla de Castelló. I quan podia deixar de banda la seva actuació professional, diumenges i dies festius, es dedicava a recórrer l'Empordà. Així que arribava al moll de l'os de cada paratge fotografiava els seus trets més bells, els monuments, les imatges que més el seduïen, els relleus de les muntanyes, la vastitud dels cels tan sovint raspallats per la tramuntana. I any darrera any el material aconseguit omplia capses i carpetes en espera del moment de ser exposat.

D'ençà que Salvador Dalí sollicità els seus serveis amb el desig que fotografiés les teles que pintava, es convertí en amic seu. En el primer encontre que tingueren el pintor es presentà amb l'encarcarada positura que adoptava quan volia desconcertar el visitant, i li digué: –Soc en Dalí. Ell, amatent, replicà: –Doncs jo sóc en Meli i si vol ja podem anar per feina.

La resposta degué plaure al *divo* que tot seguit deixà de representar-se i es comportà amb naturalitat. Mai més no intentà fer comèdia amb en Meli. D'aquesta manera tan senzilla es féu imprescindible al pintor de Portlligat que quan tornava a Cadaqués solia demanar-li col·laboració. El fotògraf anava al seu taller només quan hi era cridat, feia les fotografies encomanades i un cop revelades les hi lliurava, cobrava la feina i desapareixia.

Quan en Meli es jubilà, traspassat el negoci al seu fill Jordi a qui a més d'ensenyar l'ofici havia interessat en la passió de crear recreant, fou un home lliure que va saber gaudir de la vida fins el darrer moment. Sempre tenia una colla amb la qual acoblar-se fos per anar a l'estranger o per compartir una excursió per la comarca, celebrar un sopar o improvisar sobre la marxa el que convingués: projecció, xerrada, ajuda, etc. Era el company ideal, l'home que sempre trobava un lloc, el que a l'hora d'esplaiar-se, de divertir, sabia contar anècdotes, acudits o facècies viscudes que entretenien als qui l'envoltaven. I quan estava sol, quan no podia compartir amb ningú hores de companyia, agafava el cotxe i s'endinsava per la plana per anar allà on sabia que podia trobar el punt de vista més insòlit, l'ermita arraulida al peu d'un fontinyol, el mas vençut però dominador d'una gran perspectiva.

L'activitat que en aquest aspecte duia a terme s'aliava sovint amb una paciència sense límits i la constància del bon professional. Per això encadenà una selecció extraordinària de diapositives que serviren perquè ens mostrés un seguit d'itineraris empordanesos de temàtica diversa: els monuments romànics, els pobles rurals, els muntanyencs, els vinyaters, els que viuen del mar i els que viuen de la terra en una successió d'imatges d'una naturalesa que no per estàtica i silent deixa de ser comunicativa i seductora.

Volgué que Albert Compte i la que subscriu alternéssim veus i comentaris per a glossar les rutes que havia preparat per a projectar-les a fi que tothom pogués seguir-les amb la mirada i conèixer millor els llocs més abruptes i les més plàcides panoràmiques.

Notabilíssima la col·lecció de fotografies sobre Salvador Dalí i la seva obra, així com les diapositives que recullen les il·lustracions de *La Divina Comèdia* o les que va fer sobre les joies que el pintor realitzà.

L'entusiasme que el movia a preparar mostres i projeccions era un entusiasme comunicatiu, simpàtic i entenedridor.

La mort de Melitó Casals i Carrera que acabava de ser distingit amb el títol de fill adoptiu de Figueres ha estat per impensada doblement dolorosa i més encara quan als seus vuitanta anys vivia de ple l'estiuet de Sant Martí sense sospitar que la mort el sotjava per a desaparar-li la instància del més trist desenllaç.

MONTSERRAT VAYREDA i TRULLOL